

EUROPA PÅ SKINNER

FLERE, BILLIGERE OG HURTIGERE TOG I EU

EU-udspil fra Enhedslisten
Maj 2024

GØR TOGET BILLIGST I HELE EUROPA

Det er klima-galskab, at det i dag er dyrere at rejse med tog end fly, når man skal rejse på ferie i Europa. Tog er en langt mere bæredygtig rejseform. Mange vil gerne rejse med tog, hvis ikke det krævede fem skift, og hvis det var langt billigere.

Derfor bliver det en af vores højeste prioriteter i Bruxelles, at toget skal være billigere end flyet. Det koster i gennemsnit det dobbelte at vælge toget fremfor flyet mellem europæiske storbyer, selvom klimaudledningerne fra flyvning kan være helt op til 80 gange højere end udledningerne fra den kollektive transport.

Derfor vælger europæerne i dag alt for ofte flyruter med mellemlanding, frem for direkte togforbindelser, på rejser internt i EU. Mindre end 7% af passagerer-transporten i EU sker i dag med tog. Langt de fleste rejser over 1.000 km sker med bil eller fly. Vi har mistet 149 af de 365 grænseoverskridende togforbindelser, der engang eksisterede i EU.

Vi er nødt til at sadle om. EU's liberalisering af jernbanenettet har været katastrofalt for koordineringen af de grænseoverskridende forbindelser.

Per Clausen

Spidskandidat for Enhedslisten

Pelle Dragsted

Politisk ordfører

Der er skabt et fragmenteret jernbanenet, med et kludetæppe af private operatører, som gør det svært at skabe den nødvendige sammenhæng mellem de europæiske storbyer. Samtidig har udliciteringer af jernbanerne betydet dårligere kvalitet, højere priser og nedlæggelsen af flere nattogsruter. Jernbanen er en for vigtig del af infrastrukturen til, at vi kan overlade den til markedskræfterne.

Vi har brug for et stærkt fælles togselskab for at sikre en bedre og sammenhængende planlægning, som kan tage konkurrencen op med flyene, når der rejses i Europa. Vi vil have investeringer, ikke liberaliseringer.

Derfor fremlægger vi nu en plan for at sænke priserne på togbilletter til europæiske storbyer og afsætte de nødvendige midler til at investere i at sikre flere lyn- og nattog. Planen indeholder en afgiftsomlægning i hele den europæiske transportsektor, en togfond til investeringer i lyn- og nattog og en halvering af prisen på Interrail-billetter i hele EU.

1. PRISGARANTI PÅ TOGREJSER I EUROPA

Der skal oprettes et nyt samlet billetsystem for alle internationale togforbindelser i EU, hvor der indføres en prisgaranti på billetterne svarende til et tre-måneders gennemsnit for prisen på flybilletter til samme destination. Man har i Europa allerede gennem Interrail-billetsystemet en afprøvet metode til at levere grænseoverskridende togbilletter til europæerne. Dét system skal udvides til at dække enkelt- og returbilletter med prisgaranti mellem alle europæiske storbyer.

2. TOGFOND TIL UDBYGNING AF TOGFORBINDELSER

Der skal investeres i lyntog og nattog mellem de europæiske storbyer, hvis europæerne for alvor skal tilvælge rejsen på skinnerne frem for oppe i skyerne. Den eksisterende 'Connecting Europe Facility' (CEF) under EU-budgettet er ikke tilstrækkeligt stor og mangler et fokus på togforbindelser for passagerer.

EU's egen revisionsret har peget på, at EU's investeringer i infrastruktur højhastighedstog i dag sker uden en realistisk langsigtet plan. Det har resulteret i et ineffektivt kludetæppe af toglinjer, der ikke er knyttet sammen. Et af de mere absurde eksempler er togrejsen mellem Lissabon og Madrid (600 km). Her er man nødt til at skifte tog tre gange og rejse i omkring 11 timer. Det er samtidig en af de mest populære rejser i Europa med fly.

Derfor foreslår Enhedslisten, at EU etablerer en egentlig togfond med tilstrækkelige økonomiske ressourcer, som har til formål at stille højhastighedstog og materiel til højhastighedstog til rådighed for europæiske togselskaber.

3. HALVER PRISEN PÅ INTERRAIL I EU

Togrejse som ferieform giver mulighed for, at familien kan tage på ferieudflugt eller udforske Europas kulturarv, natur og storbyer på en bæredygtig måde. Men prisen på Interrail-billetter er for mange mennesker en hindring.

Derfor foreslår Enhedslisten som første skridt i denne plan en øjeblikkelig halvering af prisen for Interrail-billetter. Alle skal have råd til at opleve Europa på en bæredygtig måde. En halvering af prisen på Interrail vil fx betyde, at alle unge 12-27 årige for under 1.000 kroner kan købe et Interrail-pas, som giver mulighed for at udforske Europa i en måned, eksempelvis hen over en sommerferie. For en familie med to voksne og to børn vil prisen blive 4220 kr. Forslaget vil derfor prismæssigt være et reelt alternativ til flyrejser.

ØKONOMI

Investeringer i togforbindelser koster mange penge. Enhedslisten vil i det kommende flerårige EU-budget for 2028-2034 arbejde for, at der afsættes midler nok. Konkret foreslår vi, at en del af pengene findes gennem en omprioritering inden for EU's eksisterende budget. Alle midler under EU's eksisterende 'Connecting Europe Facility' skal videreføres og øremærkes en egentlig togfond med fokus på at få flere nat- og lyntog i Europa. Samtidig findes der finansiering fra EU's 'Just Transition Fund', som i dag råder over knap 56 milliarder kroner.

En del af finansieringen findes gennem afgiftsommelægning. I dag gives flyindustrien massiv statsstøtte gennem momsfrigørelse og manglende brændstofafgifter. I 2025 vil denne indirekte statsstøtte til flybranchen nå op på 266 milliarder kroner.¹

Senest har vi også i Danmark set regeringen udvide nulmoms til også at gælde indenrigsflyvninger til stor glæde for bl.a. ejere af privatfly. Enhedslisten ønsker et opgør med særbehandlingen af flysektoren, og at midlerne fra de udlignede konkurrencevilkår på tværs af transportsektoren bliver afsat til at udbygge den kollektive transport. Hvis flybranchens afgiftsfrigørelse ophæves, vil det alene på et år kunne finansiere 1.400 kilometer lyntogsforbindelse, svarende til distancen fra Hamborg til Rom.²

Prisgarantien, togfonden og halveringen af prisen på Interrail skal således finansieres gennem en omprioritering i EU's budget samt en afgiftsommelægning, der helt fjerner den indirekte statsstøtte til flybranchen og prissætter forureningen forbundet med forskellige transportformer.

Indtægter	Mia. kr.
EU's Connecting Europe Facility (CEF)	192
Just Transition Fund	56
Stop for indirekte støtte til flyindustrien	266

1. https://www.transportenvironment.org/wp-content/uploads/2023/07/tax_gap_report_July_2023.pdf

2. <https://www.transportenvironment.org/discover/every-hour-european-governments-lose-out-on-e4-million-in-aviation-taxes/>